

СТАНОВИЩЕ

от д-рн Маргарита Захариева Младенова
професор в Софийския университет „Св. Климент Охридски“

относно материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „професор“
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“,

по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки,
професионално направление 2.1. Филология (Славянски литератури – полска литература),

В конкурса за „професор“, обявен в Държавен вестник, бр. 96 от 11.11.2025 г., и в интернет страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра Славистика към Филологически факултет, като кандидат участва доц. д-р Димитрина Георгиева Костадинова-Хамзе от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № РД-22-48 от 09.01.2026 г. на ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в ПУ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Славянски литератури – полска литература), обявен за нуждите на катедра Славистика към Филологически факултет.

За участие в обявения конкурс е подал документи **единственият кандидат:**
доц. д-р Димитрина Георгиева Костадинова-Хамзе от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

Представеният от доц. д-р Димитрина Георгиева Костадинова-Хамзе комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

Молба по образец до ректора за допускане до участие в конкурса, Автобиография по европейски формат, Диплома за висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ с приложение (оригинал и копие), Диплома за образователна и научна степен „доктор“, Диплома (свидетелство) за академична длъжност „доцент“ (оригинал и копие), Списък на научните трудове, Научни трудове (копия на публикациите), Справка за съответствие с минималните национални и допълнителните факултетни изисквания, Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи, Ано-

тации на материалите по чл. 76. от ПРАСПУ (на български и чужд език), Самооценка на приноси, Списък на цитираната литература, Документ (удостоверение) за трудов стаж, Документи за учебна работа, Документи за научноизследователска дейност.

Кандидатът доц. д-р Димитрина Костадинова-Хамзе е приложила общо 25 научни статии, 1 студия и 1 монография. Приемат се за рецензиране 1 хабилитационен труд, който е извън дисертацията, при крайната оценка се отчитат и 7 научноизследователски проекта. Не се рецензират 1 научен труд по дисертацията и научните трудове извън проблематиката на конкурса. Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва: 13/13.

Няма липсващи документи или такива с непълно съдържание.

2. Кратки биографични данни за кандидатката

Димитрина Костадинова-Хамзе завършва средно образование в София през 1981 г. През 1987 г. получава магистърска степен по Славянска филология (профил *Полонистика*) в Софийския университет. През 1995 г. е назначена за редовен преподавател в Катедрата по славистика на ПУ „Паисий Хилендарски“. През 2016 г. получава ОНС „Доктор“ в ПУ „Паисий Хилендарски“. През 2023 г. е назначена за доцент в същия университет. Освен в ПУ кандидатката е преподавала полски език и в други университети и центрове в страната. Научната ѝ биография се допълва от множество научни специализации, езикови курсове и програми за обмен, в които участва активно. Изследователската ѝ дейност е апробирана в общо 10 научни проекта, част от които международни. Доц. Д. Костадинова-Хамзе е преводач на художествена литература от полски език. Носител е на 46 високи отличия за постижения в научната и преводаческата дейност. От 2023 г. е ръководител на Катедрата по славистика в ПУ „Паисий Хилендарски“.

3. Обща характеристика на дейността на кандидатката

Оценката на учебно-педагогическата дейност на доц. Д. Костадинова-Хамзе е отлична. Кандидатката в настоящия конкурс работи активно със студенти от различни университети в България и в чужбина. Под нейно ръководство има три успешно защитени дипломни работи, в момента активно работи с още двама дипломанти. Работила е по научно-изследователски задачи на студенти, чиито резултати са били апробирани на научни конференции. Кандидатката активно е участвала в подготовката на учебните планове на 4 бакалавърски програми, както и на допълнителна магистърска специалност „Културно-историческа славистика“. Справката за годишната натовареност показва, че доц. Костадинова-Хамзе е сериозно анга-

жирана в преподавателската работа с общ хорариум от 810 часа за текущата академична година. Наред с това тя демонстрира изключително висока активност в сферата на установяването на контакти на ПУ с полски университети и стартирането на програми за обмен на студенти и преподаватели.

Оценка на научната и научноприложната дейност на кандидата.

Доцент д-р Димитрина Костадинова-Хамзе е участвала в над 150 научни форума, голяма част от които са извън страната или са с международно участие. На тях е представила резултатите от своите научни изследвания на български, полски, руски и английски език. В справката за научните трудове кандидатката е посочила авторство в над 200 публикации – статии и студии, публикувани в авторитетни български и международни издания, както и 4 самостоятелни монографии, едната от които е публикуван дисертационен труд. Всички са детайлно описани по години, като е отбелязано и кои от тях са използвани в предходни процедури. Във връзка с обявения конкурс са посочени 19 цитирания, като общият брой точки за тях е 200, което е два пъти повече от необходимите за придобиване на научното звание „професор“. Цитиранията са съдържателни, няма данни за автоцитати. Цитиранията от чуждестранни изследователи са категоричен атестат за приносите на кандидатката в областта на филологическото познание.

В настоящата процедура доц. д-р Д. Костадинова-Хамзе е представила монографичен хабилитационен труд „Измерения на съществуването в творчеството на Олга Токарчук“, (2026, Издателство на ПУ, 232 страници). Основната тема на работата е понятието *интегративност*, което е обект на засилен интерес от страна на авторката през последните повече от 10 години. Според нея „в творчеството на О. Токарчук въпросът за интегративността на битийностите не е проучван. Досегашните изследвания се фокусират върху някакъв частен проблем, представен в конкретно нейно произведение, но не се търсят обединяващи тенденции в глобална перспектива.“ (с. 10). Тази насоченост на работата е приносна, тъй като представя пълно и комплексно творчеството на полската нобелистка.

Сред ключовите приноси на работата е индуктивният изследователски подход към цялостното творчество на полската авторка. Не само не се робува на предпоставени теоретични схеми и терминологични шаблони, а напротив – научният текст е подчинен на хуманистичния подход в литературните творби на О. Токарчук, като интерпретацията на нейните текстове се опира върху широко познаване и на съвременната философска мисъл, което придава дълбочина и убедителност на цялото изложение. Първа глава на работата е посветена изцяло на интегративността – не само литературната, но и на отделните жанрове, на четенето и езика, на

отношението между автора, разказвача и персонажа. Подчертава се ролята на комуникацията като „интегративна съвкупност от множество езикови и извънезикови фактори, които действат в синергичен ансамбъл и които перманентно я захранват и поддържат“ (с. 28). Специално се подчертава спецификата на литературната комуникация, при която писмената форма „дава възможност за по-пълнен и проникновен изказ, а дуетът Автор – Читател въвежда нов комуникативен поток, който се разклонява многопосочно“ (с. 29). Заедно с полската авторка Д. Костадинова-Хамзе изследва задълбочено психологическите измерения на човешкото, които надхвърлят рамките на рационалното и благодарение на психологическия опит на творца-автор представят на пръв поглед провокативни прояви във вътрешните пориви на персонажите.

Съществен проблем в изследването на доц. Димитрина Хамзе е човешката идентичност и нейните прояви в литературата. Тя специално акцентира върху представата, че човекът носи в себе си множество зачатъци, от които напълно се развива и става доминиращ само един, но при определени житейски обстоятелства той може да бъде заместен с някоя от другите неразвити потенциални негови същности (с. 44). Оттук тръгва разбирането за срещата с другия и другостта, която пряко кореспондира с човешката способност за общуване, а оттам отново към интегративността. Психологизмът на Олга Токарчук достига до темата за Бог и божественото начало в човешката психика, а оттам и до темата за завръщането към естествената човешка емоционалност, към емпатията – „емпатия към себе си, емпатия към другия, емпатия към света (интеркултурност, интеретничност) и естетическа емпатия, която е двупосочна – тя тече от творческия субект към адресата, за да задоволи естетическите му потребности – да обогати и издигне душата му, да го облагороди), и в обратна посока – от адресата към творца.“ (с. 60) като форма на човешкото общуване.

Специфична даденост, обвързана с преподавателската и преводаческата работа на кандидатката, която намира отражение в научните ѝ търсения, е езикът на художественото произведение и речевата комуникация. В качеството си на полиглот в няколко свои статии Д. Хамзе задълбочено анализира паремиите в българския и полския език (развита по-пълно като тема в предходния ѝ хабилитационен труд като доцент), паузата и мълчанието и тяхната роля не само в литературата, а и с оглед на различни комуникативни ситуации, тяхната прагматична роля от гледна точка на лингвистичната прагматика във връзка с човешкото поведение.

В представените по конкурса трудове доц. д-р Д. Костадинова-Хамзе изпъква като автор и изследовател със собствен оригинален подход в интерпретацията на литературни текстове, включително и от лингвистична гледна точка. С особен интерес и ангажираност тя подхожда

към отделните автори, обхващайки цялостното им творчество с множество произведения, извеждайки водещи теми и проблеми на цялостното творчество, особено що се отнася до Витолд Гомбрович и Олга Токарчук, на които посвещава значителна част от своите проучвания.

4. Оценка на личния принос на кандидатката

От представените по конкурсната процедура материали ясно се вижда, че приносите на доц. Димитрина Костадинова-Хамзе са авторски и оригинални и са резултат от задълбочени дългогодишни проучвания. Имах възможност преди процедурата да се запозная и с нейни по-ранни работи върху интегративността, някои от които не са включени в представените материали по конкурса. Това е тема, която е обект на задълбочен анализ и в хабилитационния труд, както и в подготвителните статии и доклади към него. Тази тема се разработва по оригинален начин от авторката, като в анализите си тя цитира коректно чужди авторски мнения, но нейните наблюдения сериозно надхвърлят по дълбочина и всеобхватност становищата, на които се позовава.

5. Критични забележки и препоръки

Моите критични бележки се отнасят до окончателното оформление на текста на хабилитационния труд, който носи белезите на ускорено завършване под натиска на обективните срокове, което е довело до редица механични недоглеждания. Те не засягат същината на представения труд, нито неговия приносен характер, но са дразнещи за филологическия поглед на читателя.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от доц. д-р Димитрина Георгиева Костадинова-Хамзе, **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатката в конкурса е представила **значителен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и придобиване на научното звание „Доцент“. В работите ѝ има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание, като представителна част от тях са публикувани в списания и в научни сборници, издадени от международни академични издателства. Свидетелство за това е фактът, че от трудовете, с които участва в конкурса точно половината са публикувани в чуждестранни издания. Подобна е пропорцията и в предходните процедури по нейното академично израстване. Теоретичните ѝ разработки имат практическа приложимост, като част от

тях са пряко ориентирани към учебната работа, особено при включването на студенти в научната активност на Факултета. Научната и преподавателската квалификация на доц. д-р Димитрина Георгиева Костадинова-Хамзе е **несъмнена**.

Постигнатите от доц. д-р Димитрина Георгиева Костадинова-Хамзе резултати в учебната и в научноизследователската дейност **напълно** съответстват на минималните национални и допълнителните изисквания на Филологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След като се запознах с представените в конкурса материали и научни трудове и с оглед на анализа на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни, научноприложни и приложни приноси, както и въз основа на познаването на предходната ѝ научна и преподавателска дейност, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на доц. д-р Димитрина Георгиева Костадинова-Хамзе на академичната длъжност „професор“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Славянски литератури – полска литература).

9 февруари 2026 г.

Изготвил становището: .....
(подпис)

Проф. дфн Маргарита Младенова
(ак. дл., н. ст., име, фамилия)